

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2124ส/2551

-

การขอคืนส่วน ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287

การบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาย่อมไม่กระทบถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้น ได้ตามกฎหมาย

"การร้องขอคืนส่วน" เป็นกรณีที่มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้นไปกระทบกระทั่งถึงบุริมสิทธิหรือสิทธิอื่น ๆ ของบุคคลภายนอก บุคคลผู้ถูกระทบสิทธิจึงมีสิทธิร้องขอให้คืนส่วนของตนนอกจากการบังคับคดีเหนือทรัพย์สินนั้นได้

การขอคืนส่วน มิได้ทั้งการขอคืนส่วนเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดี กับคืนส่วนตัวทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้

สิทธิเหนือทรัพย์สินที่จะไม่ถูกระทบกระทั่งนั้นต้องเป็นสิทธิที่เทียบได้กับบุริมสิทธิ เช่น เจ้าของรวม, บุคคลผู้อยู่ในฐานะอันจะจดทะเบียนสิทธิได้ก่อนตาม ป.พ.พ. มาตรา 1300, ผู้รับจำนำ, ผู้รับจำนอง, ผู้ทรงสิทธิยึดหน่วง เป็นต้น

สำหรับการร้องขจัดทรัพย์ คือ การร้องขอให้ปล่อยทรัพย์นั้น เพราะทรัพย์นั้นไม่ใช่ของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ดังนั้นผู้มีสิทธิร้องขจัดทรัพย์หรือร้องขอให้ปล่อยทรัพย์ที่ยึดตามมาตรา 288 คือ ผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่ถูกโต้แย้งสิทธิหรือต้องใช้สิทธิทางศาล เช่น เจ้าของทรัพย์, ผู้ครอบครองปรปักษ์, ผู้เช่าซื้อ เป็นต้น และการร้องขจัดทรัพย์ต้องยื่นก่อนเจ้าพนักงานบังคับคดีเอาทรัพย์สินที่ยึดออกขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น โดยคำร้องขจัดทรัพย์นั้นต้องเป็นกรณีที่อ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไว้ ดังนั้นผู้เป็นเจ้าของรวมจึงใช้สิทธิร้องขจัดทรัพย์ไม่ได้(แต่ใช้สิทธิขอคืนส่วนตามมาตรา 287 ได้)

สิวาพร คารวนันท์ ผู้เรียบเรียง

-

ข้อมูลย่อ

ที่ดินพิพาทมีชื่อจำเลยและผู้ร้องเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกัน แต่ผู้ร้องและจำเลยได้ตกลงแบ่งแยกการครอบครองที่ดินพิพาทก่อนมีการบังคับคดีแล้ว ข้อตกลงดังกล่าวยอมผูกพันจำเลยและผู้ร้องตาม ป.พ.พ. มาตรา 1364 โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้สามัญมีสิทธิบังคับคดีได้เท่าที่จำเลยมีสิทธิในที่ดินพิพาทเท่านั้น โจทก์ไม่มีสิทธิเอาที่ดินส่วนของผู้ร้องมาขายทอดตลาดได้ ผู้ร้องยอมมีสิทธิขอให้คืนที่ดินพิพาทส่วนที่ผู้ร้องครอบครองก่อนนำที่ดินทั้งแปลงออกขายทอดตลาดได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287

-

หมายเหตุ

1. เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษายึดทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อบังคับคดีแต่ทรัพย์นั้นลูกหนี้ตามคำพิพากษามีกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่น กรณีนี้อาจแยกกรณีได้ดังนี้

ก. กรณีทรัพย์นั้นยังไม่มีแยกการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 981/2492 ตาม ป.วิ.พ.มาตรา 288 นั้นการร้องขอให้

ปล่อยทรัพย์สินต้องเป็นกรณีที่กำลังอ้างว่า ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีใช่เจ้าของทรัพย์สินที่ยึด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้นอยู่ด้วย ศาลต้องยกคำร้องของผู้ร้องที่ขอให้ปล่อยการยึดเสีย เพราะกรรมสิทธิ์ของ เจ้าของรวมแต่ละคนย่อมครอบไปเหนือทรัพย์สินทั้งหมดจนกว่าจะมีการแบ่ง ผู้ร้องมี ทางที่จะเรียกร้องขอแบ่งส่วนของตนตามสิทธิของเจ้าของร่วมได้ในทางการบังคับคดี ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287 แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิในการเรียกขอให้แบ่งทรัพย์สินของ ผู้ร้องหรือเจ้าของรวมอื่นใดที่จะดำเนินการบังคับคดีจากทรัพย์สินที่ยึดนั้น

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 744/2499 การที่ผู้ร้องขัดทรัพย์สินอ้างว่าได้แบ่ง ที่ดินกับจำเลยเป็นส่วนสัดส่วนแน่นอนและต่างได้ครอบครองส่วนที่แบ่งกันมาเกิน 10 ปี แล้วนั้น ถือว่าผู้ร้องอ้างว่าตนได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอันเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรมซึ่งโดยมาตรา 1299 วรรคสอง สิทธิ ของผู้ได้มาคือผู้ร้องหากยังมีได้จดทะเบียนแล้วจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอก คือโจทก์ผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนสิทธิโดย สุจริตแล้วคือรับงานเองที่ดินตามโฉนดนี้ในส่วนของจำเลยไว้โดยมิได้เจาะจงว่าเป็น ส่วนไหน ตอนใด หาได้ไม่

โจทก์เจ้าหน้าที่งานนำยึดที่ดินมีชื่อจำเลยและผู้ร้องเพื่อชำระหนี้ การที่ผู้ร้อง ร้องคัดค้านว่าที่ดินเป็นของผู้ร้องครั้งหนึ่ง และผู้ร้องกับจำเลยได้แบ่งที่ดินกัน ครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนแน่นอนเกินกว่า 10 ปี แล้ว ผู้ร้องจึงขอให้ขายที่ดินที่ยึดมา เฉพาะส่วนของจำเลยนั้น เมื่อข้ออ้างการแบ่งทรัพย์สินของผู้ร้องจะยกขึ้นใช้ยัน โจทก์ ไม่ได้แล้วดังกล่าว ต้องถือว่ากรรมสิทธิ์ของจำเลยผู้ถูกยึดทรัพย์ย่อมครอบไปเหนือที่ดิน ทั้งหมด และการที่ผู้ร้องร้องขอให้ขายที่ดินเฉพาะส่วนของจำเลยก็ตาม ก็มีผล เท่ากับขอให้ปล่อยทรัพย์สินตาม ป.วิ.พ. มาตรา 288 ผู้ร้องจะต้องอ้างว่าลูกหนี้ ตามคำพิพากษามีใช่เจ้าของทรัพย์สินที่ยึด ผู้ร้องจึงดำเนินคดีทางร้องขัดทรัพย์สินไม่ได้ โจทก์นำยึดที่ดินแปลงนี้ทั้งหมดได้ จึงให้ยกคำร้องของผู้ร้อง แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ร้อง ในการเรียกขอให้แบ่งทรัพย์สินของผู้ร้องที่จะดำเนินการบังคับคดีจาก ทรัพย์สินที่ยึดนั้นผู้ร้องย่อมมีทางที่จะเรียกร้องขอให้แบ่งทรัพย์สินส่วนของตนตาม ฤทธิ์ของเจ้าของร่วมได้ในทางการบังคับคดีตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1750/2500 ในการบังคับคดีนั้น โจทก์มีสิทธิ นำยึดที่ดินซึ่งจำเลยมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับผู้ร้องขัดทรัพย์สินได้ ให้ยกคำร้องขัดทรัพย์สินเสีย แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ร้องขัดทรัพย์สินซึ่งเป็นเจ้าของร่วมอยู่ด้วย ในการที่จะขอให้แบ่ง ทรัพย์สินอันเป็นส่วนของผู้ร้องขัดทรัพย์สินต่อไปอีกส่วนหนึ่งก่อนที่เจ้าพนักงาน บังคับคดีจะนำที่ดินนั้น ๆ ออกขายทอดตลาด เพื่อบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินส่วนที่ เป็นของจำเลย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1026/2504 การยึดที่ดินที่ลูกหนี้ตาม คำพิพากษา กับผู้อื่นมีกรรมสิทธิ์ร่วม โดยยังมีได้แบ่งกันเป็นส่วนสัดส่วนนั้น เจ้าหนี้ตาม คำพิพากษามีสิทธิยึดได้ทั้งแปลงและศาลย่อมจะขายได้ทั้งแปลง เว้นแต่จะตกลงยินยอมกัน

ให้ขายเฉพาะส่วนของลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้ เพราะแม้แต่ในระหว่างเจ้าของรวมด้วยกันเองเมื่อไม่ตกลงแบ่งกันเองได้ ก็ต้องขายทั้งแปลงเช่นเดียวกัน (ป.พ.พ. มาตรา 1364) ฉะนั้น เจ้าของร่วมจะยื่นคำร้องขอให้จัดการขาย เพื่อไปแบ่งแยกกันเองเสียก่อน หรือขอให้ขายเฉพาะส่วนของลูกหนี้ไม่ได้ในเมื่อโจทก์ยื่นยื่นขอให้ขายทั้งแปลง ที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 23/2504)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 938/2503 ที่ดินที่โจทก์นำยึดนี้เป็นสินสมรสระหว่างจำเลยกับผู้ร้อง และในหนังสือหย่าระหว่างจำเลยกับผู้ร้องมีว่า ทั้งสองฝ่ายยังไม่ได้แบ่งทรัพย์สินกันเพราะไม่สามารถแบ่งแยกได้ จึงตกลงถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันสืบไปโดยให้ผู้ร้องเป็นฝ่ายรักษาไว้ ที่ดินนี้จึงเป็นทรัพย์สินที่จำเลยและผู้ร้องตกลงเป็นเจ้าของร่วมกันและจำเลยยังไม่ขาดสิทธิเรียกร้อง ผู้ร้องจะถือว่าได้สิทธิโดยการครอบครองเกิน 1 ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา 185 ไม่ได้

โจทก์มีสิทธินำยึดที่ดินซึ่งเป็นทรัพย์สินที่จำเลยและผู้ร้องมีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน ผู้ร้องจะขอให้ศาลสั่งปล่อยทรัพย์สินนี้ไม่ได้ คดียังไม่มีการยื่นว่าผู้ร้องจะมีส่วนได้ในที่ดินแปลงนี้เท่าใดและจะต้องรับผิดชอบในหนี้สินรายนี้ด้วยหรือไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 174/2504 สามีภรรยาที่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่มีกรรมสิทธิ์ร่วมกันในเรือนที่โจทก์นำยึดในคดีที่สามีเป็นจำเลย ภริยาไม่มีสิทธิร้องขอให้ถอนการยึด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1090/2515 ผู้ร้องกับสามีเป็นเจ้าของสวน 1 แปลง สามีของผู้ร้องตายไปโดยไม่ได้ทำพินัยกรรมยกมรดกสวนของตนให้แก่ผู้ใด ส่วนที่เป็นของสามีของผู้ร้องจึงเป็นมรดกตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมทุกคน รวมทั้งผู้ร้องและจำเลยซึ่งเป็นบุตรด้วย แต่เมื่อส่วนนี้ยังมีได้แบ่งปันกันระหว่างทายาท โจทก์ซึ่งเป็นเจ้าหนี้ของจำเลยตามคำพิพากษาขอมมีสิทธิที่จะยึดสวนนี้บางส่วนเพื่อชำระหนี้ได้ เพราะโจทก์มีสิทธิจะให้ชำระหนี้ของตนจากทรัพย์สินของจำเลย ซึ่งเป็นลูกหนี้เงินสิ้นเชิง ผู้ร้องเป็นเพียงเจ้าของร่วมกันห้ามอำนาจร้องขอให้ปล่อยทรัพย์สินไม่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4895/2528 คำร้องของผู้ร้องอ้างว่า ผู้ร้องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้านร่วมกับจำเลย เมื่อจำเลยเป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าว และจำเลยไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษาให้ โจทก์ โจทก์ขอมยึดทรัพย์สินนั้นมาขายทอดตลาดเพื่อชำระหนี้ได้ ผู้ร้องจะร้องขัดทรัพย์สินขอให้ถอนการยึดและระงับการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าวหาได้ไม่ แม้ผู้ร้องจะอ้างว่า จำเลยได้ครอบครองที่ดินเป็นสัดส่วน แต่ก็ไม่ได้ระบุว่าจำเลยครอบครองที่ดินส่วนไหนจนได้กรรมสิทธิ์แยกไปจากที่ดินส่วนที่เป็นของผู้ร้อง อันจะแบ่งขายที่ดินส่วนที่เป็นของจำเลยโดยเฉพาะได้ จำเลยยังคงมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินร่วมกับผู้ร้องอยู่ จึงไม่อาจแยกขายทอดตลาดที่ดินส่วนของจำเลยได้

แต่คำร้องของผู้ร้องเดียวกันในสวนที่ขอให้กันเงินค่าขายที่ดินและบ้านให้แก่ผู้ร้องหากมีการขายทอดตลาดนั้น เป็นเรื่องขอให้ศาลกันส่วนของผู้ร้องใน

ที่ดินและบ้าน หากเป็นเรื่องร้องขอตทรัพย์ไม่ หากผู้ร้องมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินและบ้าน ร่วมกับจำเลยจริง เมื่อมีการขายทอดตลาดที่ดินและบ้าน ผู้ร้องก็มีสิทธิขอคืนเงิน ค่าที่ดินและบ้านตามส่วนที่ตนมีกรรมสิทธิ์ได้ ที่ศาลชั้นต้นให้ยกคำร้องของผู้ร้องในส่วนนี้ โดยไม่ได้ไต่สวนคำร้องของผู้ร้องนั้น เป็นการไม่ชอบ จึงให้ศาลชั้นต้นทำการไต่สวน คำร้องของผู้ร้องในส่วนที่เกี่ยวกับการขอคืนส่วนต่อไป

ข้อสังเกต คดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่ง (1) ถอนการยึดและระงับ การขายที่ดินส่วนของผู้ร้อง โดยให้ขายทอดตลาดเฉพาะส่วนของจำเลย (2) ถอนการ ยึดและระงับการขายทอดตลาดบ้านส่วนของผู้ร้องทั้งหมด (3) ถ้าหากมีการขาย ทอดตลาดที่ดินทั้งแปลง และบ้านทั้งหลัง ก็ให้คืนเงินค่าขายที่ดินและบ้านให้แก่ผู้ร้อง เป็นคำร้องที่อ้างสิทธิตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287 และ 288 ซึ่งศาลมีคำสั่งให้ยกมาตรา 288 แต่ให้ไต่สวนคำร้องในส่วนมาตรา 287 แสดงว่าหากข้อเท็จจริงฟังได้ดังคำร้อง ศาลก็สามารถสั่งให้คืนส่วนได้ นับเป็นความฉลาดในการดำเนินคดีของกลุ่มความหรือ ทนายความ อย่างยิ่ง

ข. กรณีทรัพย์นั้นมีการแยกการครอบครองเป็นส่วนตัด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 466/2506 จำเลยและผู้ร้องซึ่งมีกรรมสิทธิ์ร่วมกัน ได้ตกลงแบ่งแยกที่พิพาทกัน โดยผู้ร้องได้ครอบครองอยู่ทางทิศเหนือเป็นส่วนตัด แล้วก่อนโจทก์ฟ้องจำเลยนานแล้ว ข้อตกลงนี้ย่อมผูกมัดผู้ร้องและจำเลยตาม มาตรา 1364 เมื่อโจทก์ชนะคดีจำเลยและนำยึดที่ดินดังกล่าวเพื่อขายทอดตลาด ผู้ร้องสามารถยื่นคำร้องขอให้งดการขายทอดตลาดส่วนของผู้ร้อง และให้ขายเฉพาะ ส่วนของจำเลยทางทิศใต้ได้เพราะ โจทก์มีสิทธิบังคับคดีได้เท่าที่จำเลยมีสิทธิอยู่ใน ที่พิพาทนั้น ทั้งโจทก์ไม่ใช่บุคคลภายนอกตามมาตรา 1299 วรรคสอง ไม่มีสิทธิเอา ส่วนของผู้ร้องมาขายทอดตลาด ศาลชอบที่จะไต่สวนและมีคำสั่งให้งดการขาย ทอดตลาดเฉพาะที่พิพาทตอนเหนือเฉพาะส่วนของผู้ร้องที่ครอบครองมา นอกนั้นก็ให้ ขายทอดตลาดต่อไปได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2883/2528 ที่ดินพิพาทเป็นที่ดินมีหนังสือ รับรองการทำประโยชน์ซึ่งมีชื่อจำเลยและผู้ร้องเป็นเจ้าของรวม ได้มีการแบ่งกันให้ ผู้ร้องได้ครอบครองที่ดินพิพาทครึ่งหนึ่งทางทิศเหนือเป็นส่วนตัดมาตั้งแต่ ได้รับการยกให้จากบิดา เมื่อ โจทก์รับจ้างที่ที่ดินส่วนที่เป็นของจำเลย โจทก์ก็ ทราบว่ารับจ้างเฉพาะที่ดินส่วนที่อยู่ทางทิศใต้ เช่นนี้ โจทก์จะยึดที่ดินพิพาททั้ง แปลงและให้ผู้ร้องคงมีสิทธิที่จะขอไถ่คืนเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดครึ่งหนึ่งก็จะ ไม่เป็นธรรม เพราะการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้นอาจจะไม่ได้ราคา ดังนั้น เมื่อผู้ ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลกันที่ดินส่วนทางด้านทิศเหนือของผู้ร้องออกก่อนขาย ทอดตลาด ศาลจึงชอบที่จะให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดเฉพาะ ที่ดินส่วนด้านทิศใต้พร้อมสิ่งปลูกสร้างติดกับแม่น้ำคิดเป็นเนื้อที่ครึ่งหนึ่ง ของเนื้อที่ทั้งหมดได้

2. คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2124/2551 นี้ เป็นการวินิจฉัยตามแนวข้อ 1 ข.

ข้างต้น แทนที่ผู้ร้องจะร้องขอคืนส่วนตาม ป.วิ.พ. มาตรา 287 แต่ผู้ร้องกลับ
ขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่ยึดตามมาตรา 288 ซึ่งตามแนวคำพิพากษาศาลฎีกาที่ผ่านมา
หากยื่นคำร้องเช่นนี้ ศาลก็มักจะสั่งยกคำร้องเสีย ส่วนในคดีนี้ศาลได้มีคำสั่งให้คืนส่วน
ตามมาตรา 287 อันมิได้เป็นการสั่งตามคำร้องที่ขอ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น
เพราะหากศาลสั่งยกคำร้องของผู้ร้อง ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ร้องให้ยื่นคำร้องขอคืนส่วน
ตามมาตรา 287 เข้ามาใหม่ได้อยู่ดี ผู้เขียนเข้าใจว่าศาลอุทธรณ์ภาค 7 และศาล
ฎีกา คงเห็นว่า ตามคำร้องขอแปลได้ว่าผู้ร้องยื่นคำร้องเพื่อให้ได้รับความรับรอง
สิทธิในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมของผู้ร้อง เพียงแต่เพราะความบกพร่องทางเทคนิค
ที่กลับยื่นคำร้องใช้ถ้อยคำผิดพลาดจากที่ควรจะเป็น โดยใช้คำว่า “ขอให้ปล่อย
ทรัพย์สินที่ยึด” แทนที่จะใช้คำที่ถูกต้องว่า “ขอคืนส่วนของผู้ร้อง” เมื่อศาลสั่งคำร้อง
ตามสิทธิที่แท้จริงของผู้ร้องดังกล่าว จึงเป็นการสั่งตามความยุติธรรมอย่างแท้จริง
เป็นประโยชน์แก่การพิจารณาคดีของผู้ร้องและประชาชนให้ไม่ต้องล่าช้าเสียเวลาอีก
ต่อไป นับเป็นแนวบรรทัดฐานที่น่าสนใจอย่างยิ่ง

ทวิ ประจวบลาภ

-

-

ตัวบท

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา 1364 เจ้าของรวมแบ่งทรัพย์สิน

การแบ่งทรัพย์สินพึงกระทำโดยแบ่งทรัพย์สินนั้นเองระหว่างเจ้าของรวม หรือ โดยขาย
ทรัพย์สินแล้วเอาเงินที่ขายได้แบ่งกัน

ถ้าเจ้าของรวมไม่ตกลงกันว่าแบ่งทรัพย์สินอย่างไรไซ้ เมื่อเจ้าของรวมคนหนึ่งคนใดขอ
ศาลอาจสั่งให้เอาทรัพย์สินนั้นออกแบ่ง ถ้าส่วนที่แบ่งให้ไม่เท่ากันไซ้ จะสั่งให้ทดแทนกันเป็นเงินก็
ได้ ถ้าการแบ่งเช่นว่านี้ไม่อาจทำได้หรือจะเสียหายมากนักก็ดี ศาลจะสั่งให้ขายโดยประมูลราคากัน
ระหว่างเจ้าของรวมหรือขายทอดตลาดก็ได้

-

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา 287 สิทธิของบุคคลภายนอก

ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติ มาตรา 288 และ 289 บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้
ว่าด้วยการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษานั้น ย่อมไม่กระทบกระทั่งถึงบูรณสิทธิ
หรือสิทธิอื่น ๆ ซึ่งบุคคลภายนอกอาจร้องขอให้บังคับเหนือทรัพย์สินนั้นได้ตามกฎหมาย

-

มาตรา 288

ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่ง มาตรา 55 ถ้าบุคคลใดกล่าวอ้างว่าจำเลยหรือลูกหนี้ตาม
คำพิพากษาไม่ใช่เจ้าของทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ ก่อนที่ได้เอาทรัพย์สินเช่นว่านี้
ออกขายทอดตลาด หรือจำหน่ายโดยวิธีอื่น บุคคลนั้นอาจยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับ

คดีให้ปล่อยทรัพย์สินเช่นว่านั้น ในกรณีเช่นนี้ ให้ผู้กล่าวอ้างนั้นนำเสนอคำร้องขอแก่โจทก์ หรือเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา และจำเลยหรือลูกหนี้ตามคำพิพากษา และเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยลำดับ เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับคำร้องขอเช่นว่านี้ ให้แจ้งการขายทอดตลาด หรือจำหน่าย ทรัพย์สินที่พิพาทนั้นไว้ในระหว่างรอคำวินิจฉัยชี้ขาดของศาลตั้งที่บัญชีไว้ต่อไปนี้

เมื่อได้ยื่นคำร้องขอต่อศาลแล้ว ให้ศาลพิจารณาและชี้ขาดคดีนั้นเหมือนอย่าง คดีธรรมดา เว้นแต่

(1) เมื่อเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้ยื่นคำขอ โดยทำเป็นคำร้องไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก่อนวัน กำหนดชี้สองสถานหรือก่อนวันสืบพยาน หากมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องขอนั้น ไม่มี มูลและยื่นเข้ามาเพื่อประวิงให้ชักช้า ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้ผู้กล่าวอ้างวางเงินต่อศาลภายใน ระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดไว้ในคำสั่งตามจำนวนที่ศาลเห็นสมควร เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสิน ใหมทดแทนแก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับ เนื่องจากเหตุเน้นช้าในการ บังคับคดีอันเกิดแต่การยื่นคำร้องขอนั้น ถ้าผู้กล่าวอ้างไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของศาล ให้ศาลมีคำสั่ง จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

(2) ถ้าทรัพย์สินที่พิพาทนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์และมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่า คำร้องขอนั้นไม่มีเหตุอันควรฟัง หรือถ้าปรากฏว่าทรัพย์สินที่ยึดนั้นเป็นสังหาริมทรัพย์ที่เก็บไว้นาน ไม่ได้ ศาลมีอำนาจที่จะมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายทอดตลาดหรือจำหน่ายทรัพย์สิน เช่นว่านี้โดยไม่ชักช้า

คำสั่งของศาลตามวรรคสอง (1) และ (2) ให้เป็นที่สุด

-

มาตรา 289

ถ้าบุคคลใดชอบที่จะบังคับการชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้ยึดไว้ หรือชอบที่จะได้เงินที่ขายหรือจำหน่ายทรัพย์สินเหล่านั้นได้ โดยอาศัยอำนาจแห่งการจำนองที่อาจบังคับได้ก็ดี หรืออาศัยอำนาจแห่งบูรณสิทธิที่ดี บุคคลนั้นอาจ ยื่นคำร้องขอต่อศาลที่ออกหมายบังคับคดีให้เอาเงินที่ได้มานั้นชำระหนี้คืนก่อนเจ้าหนี้อื่น ๆ ตาม บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่อาจบังคับเอาทรัพย์สินซึ่งจำนองหลุด ผู้รับจำนองจะมีคำขอตั้งกล่าวข้างต้นให้เอาทรัพย์สินซึ่งจำนองนั้นหลุดก็ได้

ในกรณีจำนองสังหาริมทรัพย์หรือบูรณสิทธิเหนือสังหาริมทรัพย์อันได้ไปจดทะเบียนไว้ นั้น ให้ยื่นคำร้องขอก่อนเอาทรัพย์สินนั้นออกขายทอดตลาด ส่วนในกรณีอื่น ๆ ให้ยื่นคำร้องขอเสีย ก่อนส่งคำบอกกล่าวตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 319

ถ้าศาลมีคำสั่งอนุญาตให้เอาทรัพย์สินที่จำนองหลุด การยึดทรัพย์สินที่จำนองนั้นเป็นอัน เพิกถอนไปในตัว ในกรณีอื่น ๆ ที่ศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำร้องขอ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาชอบ ที่จะได้รับแต่เงินที่เหลือ ถ้าหากมี ภายหลังที่หักชำระค่าธรรมเนียมการบังคับจำนองและชำระหนี้ ผู้รับจำนองหรือเจ้าหนี้บูรณสิทธิแล้ว